

Posudek vedoucí magisterské diplomové práce

Petra Bruzlová: *Intrapersonální komunikace (ne)oddělitelnou složkou dramatického díla v návaznosti na Zichovu Estetiku dramatického umění a Osoloběho Dramatické dílo jako komunikace komunikací o komunikaci*

U zrodu magisterského projektu Petry Bruzlové stála hypotéza, že interpersonální komunikace, na jejímž základě definuje Ivo Osolobě dramatické dílo, není dostačujícím hlediskem a že je nutné je doplnit o intrapersonální typ komunikace, která hraje významnou roli v herecké tvorbě. Cílem diplomátčina výzkumu proto bylo tuto hypotézu prokázat. Domnívám se, že se jí to v hrubých rysech podařilo. Diplomantka takto koncipovaný výzkum musela opřít o studium neteatrologické odborné literatury, převážně z oblasti psychologie a psycholingvistiky. Před Petrou Bruzlovou stál nelehký a časově náročný úkol, který, bohužel, ne zcela zvládla. Špatný časový rozvrh se projevil jak při studiu neteatrologické literatury, tak při propojování nabytých vědomostí z oblasti psychologie s odbornými texty z oblasti herecké tvorby v závěrečné fázi psaní magisterské práce.

Interdisciplinární přesahy jsou v různých pasážích různě zvládnuty. Diplomantka projevila schopnost zorientovat se v problematice, hůře se jí dařilo její samostatné zpracování pro vlastní výzkum. Mnohdy ji inspirativní texty zahlcují, což se projevuje zjednodušováním východisek a jejich nedostatečnou diferenciací. Obdobný problém nacházím i při zpracování textů teatrologických. Nabyté poznatky (viz kapitoly 2 - 5) se jí nedaří přetavit ve svébytný text určený vlastním badatelským zájmem. Text tak postrádá vnitřní hierarchizaci, která by čtenáře nabádala a směřovala. Zároveň se zdá, že některé pasáže slouží spíše diplomantce než tématu výzkumu.

Mechanické rozvržení textu je nápadné paradoxně v místech, které oživují čtenářův zájem. Myslím zde např. citace z knihy M. Rutteho na str. 24, které jako by teprve čtenáři otvíraly téma a důvod, proč se vůbec intrapersonální komunikací v herecké tvorbě zabývat. Domnívám se, že Rutteho definice by mohly stát v úvodu magisterské práce, kde by zpřesnily badatelské směřování. Rutte poukazuje na to, že intrapersonální komunikace (*sebekontrola herce*) probíhá na verbální i neverbální úrovni. Nemusí být tedy iniciována myšlenkovým impulsem, ale například vnímáním rytmu a intonace hercem pronášené repliky. Pokud, jak píše Rutte, „myslíme a cítíme dříve fyziologicky – gestem než mozkově – slovem“, je třeba se v případě herecké tvorby zaměřit důsledně na tuto úroveň intrapersonální komunikace, neboť to jsou hercovy prvotní vjemy. (Z textu implicitně vyplývá, že diplomantka si není zcela

vědoma rozdílu a vztahu mezi procesy percepce (vnímání, významové vjemy na neverbální úrovni) a kognitivními procesy (zvědomování, verbalizace, reflektivní procesy). Tato nedostatečnost necht' je přičtena na vrub školitelce.)

Kapitolu 8 lze považovat za pouhý přípravný, nedostatečně interpretovaný výčet. Diplomantka zde chronologicky představila (a to velmi zběžně) nejvýznamnější herecké metody a techniky 20. století. Bohužel již nedošlo k dalšímu významovému členění a na jeho základě i ke srovnání. Jistě je tento výčet dostatečným dokladem intrapersonální komunikace v herecké tvorbě. Je ale zásadní rozdíl, zda k této komunikaci dochází při tvorbě postavy (Stanislavskij, Čechov, Jouvet), při dekomponování postavy (Brecht), při improvizaci (Lecoq, Havelka), při práci s formou/gestalem (Čechov, Brecht), při objektivaci představy o postavě (Jouvet, Čechov), při studiu, získávání kondice a zkoušení, které nevede k výslednému tvaru (Vyskočil, Havelka, Krobot, Šiktancová), při (ne)zaměřeném jednání, v procesu a situaci (Stanislavskij, Vyskočil) atd. atd. Zároveň různí herci využívají různé podoby intrapersonální komunikace – viz např. Jouvetovo psaní dopisů postavě vs. Čechovovo sledování svalově motorických impulsů. V případě Brechta (kritický postoj), Vyskočila (aktivizace vnitřního diváka) a Jouveta (odpovědi reálně neexistující postavy) se intrapersonální komunikace stává dokonce podnětem k samotné tvorbě, a není tudíž jen možností sebekontroly.

Zásadní výtka mám k terminologické nepřesnosti na str. 10: u Stanislavského systému píše diplomantka o „úplném vcit'ování se do postavy“, což je sice běžně uváděné klišé, z hlediska psychologie ale nerealizovatelné. Nerozumím, proč v případě herecké pedagogiky Josefa Karlíka diplomantka nevyužila publikovaných verzí habilitační a profesorské přednášky (dostupné v knihovně Divadelního ústavu) a přejímá názory z druhé ruky.

Za nevýhodné považuji, že diplomantka se během svého studia na DAMU nevrátila k možnosti znovu zkoušet *Dialogické jednání s vnitřním partnerem* a nevyužila možnost setkat se osobně s prof. Ivanem Vyskočilem. Ochudila se tak o možnost precizovat své poznání této disciplíny, jež v základním horizontu zahrnuje dvouletou kontinuální zkušenost. Práce je psána věcným stylem, zasloužila by si však řádnou redakci (dodržování skloňování, gramatické chyby – viz str. 38).

Práci doporučuji k obhajobě.